

§. 19.

Da se pa o tem nobeni soseski krivica ne zgodi, naj občine, ki uživajo skupne pašne pravice ali ki so zavolj tega v pravdi zapopadene, z družtvnim odborom in politično gosposko izvolijo razsodne možé, in sicer vsaka soseska dva, odbor pa za vsako sosesko eniga, politična gosposka vodnika. Ti razsodijo pravdo po večini glasov.

§. 20.

Zadnji čas v 3 mescih mora biti vsaka razsodba z naznanilam stroškov sklenjena, zoper katero ni več ugovora ali pritožbe; notar jo spiše. Le, če bi se ktera stran zavolj stroškov pritožiti imela, je pritožba na odbor pripušena, ki jih po previdnosti, kakor razsodni možje sklenejo, brez daljne pritožbe zmanjšati zamore.

§. 21.

Berž po razglasu postave ima vodstvo odbornike vsaciga oddelka povabiti, da o 14 dnéh mu naznanijo občine, ki imajo skupne pašne pravice ali pri katerih je pravda o tem. Vodstvo naznaní to dalje politični gosposki, ktera potem soseskam in odborom naukaže, o 14 dnéh razsodne može izvoliti.

§. 22.

Ako jih ktera soseska sama ne voli, jih namesto nje izvoli politična gosposka.

Splošne določila.

§. 23.

Vodstvu se dovoli oprosteno poštne in kolka za njegove spisovanja in dopisovanja.

§. 24.

V pripomoč družtvnih namenov in za obdarovanje pridnih drevorejcov se dovolijo iz cesarske kase vsako leto primerni doneski.

§. 25.

Kako se ima ta cesarski denar porabiti, sklenete družtvino vodstvo in deželno cesarsko poglavarstvo.

Cesarki patent,

zastran izdelovanja, prodaje, in posesti orožja in streliva (robe za strel) in zastran nošenja orožja.

Ob novem letu stopi nova cesarska postava od 24. oktobra zastran orožja v veljavnost. Ker ta postava zadeva vsacega, naj bo v mestu ali na kmetih, mislimo da bo prav, ako nekatere odločbe iz te postave po „Novicah“ razglasimo, da jih tudi tisti zvejo, katerim „državni ali deželni zakonik“ morebiti v roke ne pride.

§. 2. pravi: Za prepovedano orožje se izrekó: bodalca, štiletí in štiletom podobni, jamčasto brušeni noži, na tri platí ostri meči, tromboni, terceroli spod 7 dunajskih palcov dolgi, vstevaje deržalo (kopitice) in cev, puške veternejace vsaktere baže, ročne in steklene granate, petarde in zažigavne rakete, zadnjič vse skrivno, k zasednim napadom pripravno orožje kakoršne bodi verste, kakor na priliko: palice z vloženo puško, mečem itd.

Med prepovedano orožje gré šteti tudi vse tisto orodje, kterege prvotna in naravna podoba je nalaš premenjena, da bi se ž njim huje raniti moglo, kakor tudi sploh vsako skrivno, k zasednim napadom pripravno orodje, katero po svoji lastnosti ni namenjeno ne za nobeno umetnijo ali obertnijo, ne za domačo ali prihišno rabo.

§. 3. določi: Za prepovedano strelivo (strelno robo) se strelni bombaž in podobne raznesne reči izrekó.

§. 4. določi: Razun kupčevavcov in obertnikov, ki imajo pravico, orožje in strelivo delati in prodajati, ne gré pravilno nikomur pravica, kakoršno si bodi orožje ali strelivo, tudi za svojo lastno robo ne narejati, ali po obertnijsko prodajati.

Prepovedanega orožja in streliva pa tudi taki obertniki in kupčevavci, ki imajo sicer pravico (§. 11), ne smejo drugači narejati in prodajati, kakor samo, če so k temu posebno dovoljenje zadobili.

§. 5. Za to dovoljenje je treba prositi pri političnem deželnem poglavarstvu, katero ga bode samo izjemno, iz znamenitih vzrokov, po zaslišanju cesarske za varnost postavljene oblastnije dajalo, pri čemur se mora pléme in obsežek narejanja in kupčevanja na tanko odločiti.

Ravno tako je vsacemu, kateri ima pravico pušo nositi, tudi dopušeno, si svinčeni naboj sam napravljati.

§. 7. Obertniki in kupčevavci, kateri imajo pravico, orožje in strelivo delati in prodajati, smejo te opravila samo v svojih delavnicah in prodajavnicah opravljati. Oni torej zapadejo kazni, kadar koli zunej teh mest ali sicer skrivaj orožje ali strelivo naredé ali poprodajo, kakor tudi, kadar koli takošne zaloge oblastnii, ki jim vелеva, jih naznaniti, zatajé.

§. 8. Prepovedano orožje ali strelivo imeti je praviloma samo temu dopušeno, kateri je posebno pismeno dovoljenje za to dobil.

§. 9. Za dovoljenje, prepovedano orožje ali strelivo imeti, je treba pri politični oblastnii (deželnem poglavarstvu) prositi, in v prošnji izkazati znamenite vzroke, zavoljo katerih se prepovedano orožje ali strelivo potrebuje.

§. 10. Sosebno se zamore takošno dovoljenje opravičenim orožarjem, za nakupovanje in prodajanje, in posameznim ljudem za posest tudi tikrat dajati, kadar gré za staro in ne več navadno prepovedano orodje, katero ima le zgodovinsko ali umetnijsko vrednost, ali pa vrednost posebnega priljubljenja.

§. 11. Obertnikom in kupčevavcom podeljeno dovoljenje, prepovedano orožje in strelivo delati ali prodajati, zapopade v sebi tudi dovoljenje, takošne reči imeti. Ravno tako ni tistim, ki imajo pravico, pečati se s kako obertnijo ali opravilom, za katero je treba orodja, ki ima na sebi lastnost prepovedanega orožja ali pa streliva, k posesti (imetju) taci reči nobenega posebnega dovoljenja potreba. Ali hraniti se morajo take reči vselej v obertnijskih prostorih, kateri so za to odmenjeni.

Le-to orožje ali strelivo se pa smé samo v takem številu in v taki množini dopušati, ali imeti, ki je primerna posestnikovim okolšinam, in pri kateri ni nikakoršne vterjene sumnje zastran krive rabe.

Obertniki in kupčevavci, kateri imajo dovoljenje, prepovedano orožje in strelivo prodajati, morajo od te prodaje zaznamek deržati (spisovati), v kterege gré na tanko zapisovati ljudi, katerim, čas, kdaj je bilo takošno orožje in strelivo prodano, in pa dopušenje, na pokaz kterege se samo kaj tacega prodati smé.

(Dalje sledi.)

Ogled po svetu.

Kako se nov papež voli?

Ko devet za molitve odločenih dní preteče, se zberó deseti dan kardinali v Petrovej cerkvi, kjer tehant kardinalov za volitev novega papeža mašo bere, pri ktere sv. Duha na pomoč kliče. Potem drug kardinal po latinsko „sveti zbor“ (tako se zbrani kardinali imenujejo) opominja, visokega poklica popolnoma vrednega moža za papeža zvoliti.

V slovesnej procesii gredó potem kardinali v konklave. Konklave se pravi zbranim kardinalom, ki papeža volijo, kakor tudi kraju, kjer ga volijo. Kardinali gredó v eno papeževih poslopij ali v Kvirinal ali v Vatikan. Tu se naredé za kardinale iz lesenih tramov in dil celice, ki se s suknam ali z drugim pertjem opnejo. Te celice so postavljene ob dolgem mo-

stovžu, od kodar tudi skoz majhne oknjica svitlobo dobijo. Ker se pa razun na gornjem koncu okna mostovža zazidajo, so celice precej tamne. Nad vsako celico je gerb notri stanujočega kardinala. Celice se pa tudi po barvi perta, s katerim so opete, razločijo. Celice tistih kardinalov, ki jih je ranjki papež zvolil, so višnjeve, drugih pa rudeče ali zelene. Ena celica meri v vsem vkup le 20 čevljev in ima toraj le za mizo, posteljo, nekaj stolov in majhnih shramb prostor. Zraven celice vsacega kardinala je tudi celica za njegovega skrivnega pisarja, majhna kapelica in izbica, kamor jest hodi.

So kardinali v konklavu skupej, se podadó v Sikstinovo kapelo (če so namreč na Vatikanu). Tù se jim volitev zadevajoče postave prejšnjih papežev beró in oni na nje prisežejo. Potem gredó vsak na svoje stanovanje južinat in obljubijo proti večeru zopet v konklave priti. Včasih so smeli kardinali vsak večer domú iti in zgodaj zjutraj zopet se v konklave sniditi; zdaj se pa od jutra do družega dné več ne spusté vùn. Vse vrata in zunanje okna se zazidajo, razun enih samih vrat, skoz ktere zamorejo kardinali, ki bolj pozno od dalje pridejo, noter iti, ali se pa, če kdo zbolí, vùn nesti. Te vrata imajo pa za znotraj in zunaj posebno ključavnico. Od notranje ima poglavar konklava, od zunanje pa poglavar papeževih strežnikov ključ. Te vrata imajo le eno okno, skoz kterega se vsi kardinali s tujimi poslanci pogovarjajo, kadar je to zlo potrebno. V zidu, ki je zraven, so pa štiri zavertivne police, v kterih se jed in pijača za vse, ki so v konklavu, od zunaj noter v poslopje, privertí ali privozi. Jedí en duhoven potem natanjko preišče, da ne pride v njih kako pismo ali sporočilo. Sicer pred vratami tudi veliko vojakov straži. (Konec sledí.)

Slovanski popotnik.

Spisuje Fr. Cegnar.

* Občnega deržavlanskega zakonika (Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch) dosihmal Slovenci v svojem jeziku nismo imeli; sedaj veselo novico slišimo, da je slavno ministerstvo pri volji, ga na deržavnestroške natisniti dati. Prestavo je dodelal slavnivrednik „deržavnega zakonika“ gosp. Cigale, čigar imé nam smé že samo porok biti, da bo delo natanjko po izvirnem, scer pa kolikor moč lahko umevno.

* Na Lipskem je prišla na svitlo knjiga slavnoznane Angličanke Talvy v nemški jezik prestavljena, ktera zapopade pregled zgodovine slovanskih jezikov in slovanskega slovstva, pod naslovom: „Uebersichtliches Handbuch einer Geschichte der slavischen Sprachen und Literatur. Von Talvy. Deutsche Ausgabe, übertragen und bevorwortet von Dr. B. Brühl. Leipzig 1852. Verlag von Karl Geibl“. Prišla je ta knjiga spervega na Angleškem na svitlo, in na veljavno besedo Šafarikovo jo je dr. Brühl predstavil v nemški jezik. Več o nji bomo govorili drugo pot.

* Drugi zvezek českega časopisa „Škola“ je ravno na svitlo prišel.

* V Pragi je prišla na svitlo „kronika mesta Lvova“, ki obseže 36 pol in seže od kralja Vladislava IV. do prvih let Augusta II.

* V Varšavi je prišla na svitlo povest pod naslovom: „Zlato jabelko“.

* V Rigi na Ruskem je vstala huda kolera.

* Te dni je prišlo iz tiska v rusinskem narečju delo zgodovinsko-zabavno delo: „Pokorenje Novgoroda“.

* Znani slovanski umetnik g. Kalauz je izdal drugi zvezek serbskih napevov za glasovir.

* Zgodovinska povest Kosinskega: „poslednja Mazovska“ bo skoraj cela na svitlem.

* Katoliški časopis „Blahovest“ ima spet izhajati, ker je gospod vrednik Šule kaucijo položil.

Slovensko slovstvo.

Zgodovinski katekizem ali celi keršansko-katoliški nauk v resničnih izgledih iz zgodovine za cerkev, šolo in dom. S pomočjo nekterih slov. domorodcev poslovenil in izdal Anton Janežić. I. zvezek. V Celovcu 1853. Velja 1 for.

Zgodovinski katekizem je po čisto novim načinu zložen, kakoršnega še dosedaj v slovenskem jeziku nismo imeli. Božja beseda se razjasnuje tù z izgledi, ki so vzeti iz svete in posvetne povestnice, naravoslovja in družih zgodb, kakor so „Novice“ zadnjikrat en izgled v pokušnjo prinesle in prinesó še danes enega. So pa te hvale vredne bukve iz nemških v šestič natisnjenih gospoda J. E. Šmida, kateheta na deklíškej šoli v Solnogradu, v prijetni in skoz in skoz lahko razumljivi besedi v slovenski jezik prestavljene. Gosp. profesor Št. Kociančič iz Gorice jih je spremil z lepim „predgovorom“ na svet, v katerem jih priporočá ne le prostemu ljudstvu, temuč tudi častitim duhovnikom, „ker najdejo v njih za vsako véno resnico mnogo prav lepih in priložnih prilik, izrekov in resničnih zgodb, da z njimi svoje ogovore na ljudstvo prijetniši naredé“. Svesti si smo, da jih bo vsak vesel, kdor jih bo imel.

Smešnica.

Nek kmet zbolí in pošlje po padarja, da naj mu puša. Ker pa je tudi padar nekaj bolehin bil, pošlje svojega pomočnika. Nevajeni človek se dolgo vkvarja, preden žilo prav vseka, da kerv priteče. Ko je vse opravljeno, mu da kmet 14 grošičev, ktere svojemu mojstru donese. Drugi dan pošlje kmet spet po padarja, da naj mu pride pušat. Mojster gré tabart sam in mu spustí hitro kervi po potrebi. Ko pa na plačo pride, potegne naš kmetič en grošič iz mošnice in ga dá padarju. Padar žalostno pogleda naj prej grošič, po tem pa kmeta, tako, da ga ta vpraša: „No, kaj me tako gledate, jeli sim vam še kej dolžan? Vém, da mi niste nič dolžni, reče klaverno padar, al žal mi je, da ste včeraj mojemu pomočniku 14 grošičev plačali, danes pa meni mojstru le en sam grošič“. — Na to mu kmet togotno reče: „Kakor delo, taka plača! Vaš pomočnik je 14krat žilo sekal; ako bi si bili tudi vi toliko truda prizadjali, tudi vam bi bil po zaslugi plačal; — ali vi ste na vrat na nos o enem potu kerv spustili; za to ste samo grošič zaslužili, ki sim vam ga pošteno plačal, — in tako z Bogom!“ (Po „Neven-u“.)

Novičar iz slovanskih krajev.

Iz Praga 11. decembra. Veselo novico naznani mislim z navestjo, da je naš rojak gosp. dr. Köstl že nastopil mesto voditelja in perviga zdravnika v tukajšni znameniti ludnici (norišnici), ktero pri drugi priložnosti opisati hočem. — U književnosti poslednji čas ni nič posebnega na svitlo prišlo. Česka matica je izdala dr. Amrlinga „Orbis pictus“, kteri pa nikoli ne bo slave dosegul, kakor Komenskega. Od novega leta bo s pomočjo Matice in uredništvom slavnega prof. Purkyne izhajal prirodopisni (naravoslovni) časopis, kakor organ prirodopisnega odbora českega muzeja. Nadja se Slovenia, da i visokoučeni gosp. Dežman razglasom odmeje severni glas. Gospod bibliotekar Šafařík je pisemnico glagolitsko tudi dogotovil. Več hrupa in šuma kakor literatura delajo arestanti, namreč je nekolik arestantov v kaznivnici umorilo sodruga, kteri jih je hotel izdati, da hočejo odbežati.

V. Radonievic.

vedoma v zadržgo in kazin!) ni nikomur dovoljeno, tudi pripušenega orožja in streliva preveč imeti, da bi se po pravici smelo misliti, da ga ima za kako krivo rabo. Kdor ima takošnega orožja ali streliva več, kakor kolikor mu ga je za njegovo osebo potreba, mora to politični deželni oblastni naznaniti, in ta oblastnija bode določila, kar je v tej zadevi primerno.

Vojaško strelivo imeti je dopušeno samo tistim, katerim njih služba pravico do tega daje, ali kateri so dobili izjemno posebno oblast, takošne strelne reči imeti.

§. 13. Obertniki in kupčevavci se še zlasti zakrivé s kaznjivim djanjem:

- a) kadar prepovedano orožje ali strelivo komu tacemu prodajo, ki jim ni prinesel kupnega dovoljenja, katero morajo oni hraniti (§. 9);
- b) če zastran taci prepovedanih reči, ki jim jih kdo, brez izkazanega dovoljenja, jih imeti, prinese ali pošlje, da naj bi jih prodali, kam poslali ali kar si bodi ž njimi počeli, naznanila v kraju za varnost postavljeni oblastni precej ne podajo, in prepovedanega orožja ali streliva, ako je moč, pri sebi do tiktat ne obderžé, da se jim kaj dalje zaukaže.

§. 14. Oblast ali dovoljenje, orožje imeti, ne zapopade v sebi oblasti in dovoljenja, orožja nositi.

Ljudem, ki niso c. k. vojaki, je praviloma za nošenje orožja treba posebnega dovoljenja.

§. 15. Izjemno smejo, brez posebnega dovoljenja, orožje nositi:

Vsi tisti, kateri imajo po svoji službi ali svojem stanu, pravico in dolžnost, orožje nositi, toda samo tisto orožje, ki gré k predpisanemu ogleštu, ali k uredski obleki.

Tisti, katerim je zavoljo njih obertovanja ali opravila potreba tudi zvnaj hiše rabiti orožje ali njim enacega orodja, to da samo za tisti čas, ko v resnici svojo obertnijo ali delo opravljajo.

Strelci po redu uravnane in z dovoljenjem oblastnij obstoječega strelstva, če ni temu ali unemu vzeta pravica orožje nositi, — kadar strelše obiskujejo.

§. 16. Kdor ima oblast, orožje nositi, ima tudi pravico, svoje orožje in svoje strelivo po svojih služabnikih na odločene mesta prenašati.

§. 17. Vsakdo, ki se ne more opirati na kako izmed izjem v §§. 15 in 16 naštetih, dobí pravico orožje nositi, samo s podeljenim orožnim listom, kateri se ne smé izdati drugim kakor le nesumnim ljudém.

§. 18. Za orožni list je prositi pri oblastnjah, ki se bodo zato v vsaki kronovini pozneje odločile.

§. 19. Orožni listi se morajo po preteku tega časa zopet ponoviti. Orožni listi služijo v poverjenje tudi zunej tistega upravnega okraja, v katerem so bili izdani. Ako pa posestnik orožja s še veljavnim orožnim listom svoje stanovališe v drug upravni okraj premesti, je njegova dolžnost v šestih tednih po svoji preselitvi orožni list tisti oblastni novega okraja, ktera ima oblast orožne liste dajati, v poterdbo (vidiranje) podati; ako tega ne stori, pride orožni list ob veljavo.

§. 20. Orožni listi naj se dajejo na tri leta, ali pa pri posebnih namembah (na priliko za kako potovanje), tudi na krajšo dobo.

§. 21. Od orožnega lista se razun kolka ali štempeljna za 30 krajcerjev nobena druga davšina ne opravlja.

§. 22. Če kdo orožni list zgubi, zamore prositi, da se mu dvojniki (duplikat) izdá.

§. 23. Popotnikom iz tujih dežel, ki imajo seboj postavne potne ali sprevodne pisma, je dopušeno, za njih osebno brambo potrebno, ali tudi k njih uniformi, deželski opravi, ali k livreji njih služabnikov spadajoče orožje, s strelivom k temu namenjenim, sabo voziti, to pa mora, če že ni na sprevodnem pismu opomenjeno, c. k. za varnost postavljena oblastnija na sprevodnem listu popotnika, kadar austrijsko mejo prestopi, zapisati.

§. 24. Kdor za nošenje orožja potrebuje orožnega lista, ga mora, noseč orožje, pri sebi imeti, da se, kadar bi treba bilo, ž njim izkaže.

§. 25. Kadar se kdo najde, da zoper postavno orožje nosi, ali da orožnega lista, če ga tudi ima, pokazati ne more, temu je v obojnem primeru orožje precej vzeti, in njegova dolžnost, taisto brez upora oddati.

§. 26. Orožni list komu družemu prepušati je prepovedano.

§. 27. Kdor tuj orožni list na se pripravi, ali se ga po krivem posluži, prelomi s tim to pričijočo postavno, ako ni v tem pomoček k doprinesenju kaznjivega djanja, na katero je huja kazen zažugana.

(Konec sledí.)

Ogled po svetu.

Kako se nov papež voli?

(Konec.)

Zdaj gredo kardinali v kapelo in se vsedejo. Sedeži kakor tla so z zelenim suknom pokriti; pred vsakim sedežem je klopica, na kateri je kardinalov gerb. Pred vsako sejo jim bere en Augustinar mašo za pomoč sv. Duha, popoldne se pa en psalm poje. V sredi kapele je dolga miza, na kateri so še ne popisani volitveni papirčki in dva kelha. Zdaj se zvolijo škrutatorji in revizori, da na une pazijo. Ta izvolitev se zgodi s kuglicami, na katerih je na vsaki ime enega kardinala zapisano.

Nar stareji kardinal stopi zdaj k mizi, vzame papirček, zapiše gor ime tistega, kteremu on svoj glas da, papirček zgane, ga zapečati, gré potem k oltarju, papirček med dvéma perstoma kviško deržé poklekne na spodnjo štabljo, tiho pomoli, potem priseže, da dá po svojej misli naj vrednejšemu svoj glas, in dene svoj volitveni papirček v skledo, ki na oltarju stoji in potem v kelih. To storé za njim tudi vsi drugi kardinali. Ko so vsi papirčki oddani, se postavi z njimi napolnjen kelih na mizo in škrutatorji (pregledniki) papirčke štejejo. Ako jih je toliko kot kardinalov, se eden za drugim odpre, škrutatorji jih zaporedoma berejo in tretji zmed njih ime tistega, ki je na papirčku, glasno pové. Kardinali si zapišejo v zapisnik, ki pred njimi leži, imena.

Le ta zamore papež postati, kdor ima dvé tretjini glasov. Ako jih pri prvem voljenju noben kardinal toliko ne dobí, se pa volitveni papirčki zažgejo. V kotu kapele je namreč ogenj in nad njim cev, skoz katero dim sožganih papirčkov izpuhti. Na te dim gleda ljudstvo, ki je zunaj in že tedaj vselej, kadar se nov dim prikaže, vé, da še volitev ni dognana. Če se pervikrat ni zvolilo, pridejo drugi dan k novej volitvi.

Kadar kak kardinal dvé tretjini glasov dobí, je voljenje cerkvenega poveljarja končano. Koj po zadnjem pregledovanju papirčkov eden kardinalov, ki pri mizi sedé, ime novozvoljenega glasno pové. Drugi kardinali, ki zraven njega sedé, se zdaj odmaknejo s spoznanjem, da mu več enaki niso. Nar mlajši kardinal potem pozvoní, v znamenje, da imajo poveljar strežnikov in skrivni pisarji noter priti. Trije kardinali se približajo novoizvoljenemu in ga prašajo: „Ti je izvolitev za

poglavarja katoliške cerkve, ki je tebe zadela, vseč in jo poterdiš?“ Zvoljeni pade na kolena in en čas za pomoč sv. Duha moli. Potem vstane in reče, ako je to sklenil, da naj višo cerkveno čast prevzame; zdaj tudi novo imé pové, ki ga kot papež imeti misli.

Ko vse to poglavar strežnikov zapiše in tri priče to poterdijo in se podpišejo, peljejo novoizvoljenega k oltarju, kjer nekoliko moli, potem pa mu v žagradu papeževo obleko oblečejo. Tako oblečen gré novi papež zopet v kapelo, se vsede pred oltarjem na stol in prejme tū prvi poklon kardinalov. Poljubijo mu namreč roko in ga dvakrat objamejo. Potem dene viši kamornik papežu nov ribčarsk perstan na perst. Ta ga pa poglavarju strežnikov oddá, da se imé novega papeža gor vdolbe.

Zdaj se zvolitev očitno naznani. En kardinal, pred katerim se križ nese, stopi namreč na vunajni mostovž in glasno reče: „Veliko veselje vam naznanim, mi imamo tega in tega papeža, ki si je to in to imé dal“. Zdaj začnó na gradu topi pokati, po vsih cerkvah zvoniti in švajcarske straže na svojih stražiščih streljati. Novi papež gré med tim v eno celico konklava, dokler so priprave za drugi, očitni poklon narejene.

Ako se je v Kvirinalu volilo, se pelje sveti oče s tremi kardinali v Vatikan, in gré v Sekstinsko kapelo, kjer na oltar stopi in se na njem vsede. Kardinali mu poljubijo nogo in roko, kar se drugi poklon imenuje. Potem nesó papeža v slovesnej procesiji na prekrasem stolu žlahtni stražniki čez Konstantinovo stopnico v Petrovo cerkev, kjer zopet na oltar gré, se na rudečo blazino vsede in mu kardinali med petjem ambrozianove zahvalne pesmi nogo poljubijo. To je tretji očitni poklon. Potem sveti oče stojé na stopnici oltarja ljudstvu papežev blagoslov ali žegen podeli in se potem med vriskanjem in pokaanjem topov v svoje poslopje pelje. Zvečer je mesto razsvitljeno.

(Po Kopaču in Alex žl. Orlaju).

Iz »Zgodov. kateh.«

Slovanski popotnik.

Spisuje Fr. Cegnar.

* Poslednjikrat je naznanil „popotnik“ novo nemško knjigo o zgodovini slovanskega jezika in slovstva pod naslovom „Uebersichtliches Handbuch der Geschichte der slavischen Sprachen und Literatur von Talvy“. Danes pristavimo še tole:

Čudno sicer, ali resnično vendar je, da se Nemci, ki so učenost in slovstvo bi rekel vsih evropskih narodov nekdanjih in sedanjih marljivo v svoj prid oberbili, na zaklade slovstva Slavenov, ki so bili od nekdanj njih sosedi, do naj novejše dobe še ozerli niso. Göthe je bil prvi, kteremu so serbske pesmi močno dopadle, na ktere je Nemce opomnil; ali ker je njih lepoto prepozno opazil, ker ni slovanskega jezika dovolj umel in ker mu je družih pripomočkov manjkalo, je le malo zamogel o tem storiti. Tako je ostalo blizo do današnjega dne. Še le, ko je slavnoznani ud Dunajske akademije, Bojnomir Kapper, predstavljene serbske pesmi začel Nemcem popevati in razkladati navade in šege in toliko mikavno zgodovino Serbov in sploh Slavenov, so se začudili Nemci nad toliko lepoto njihno, in začeli so prvi pesniki predstavljati narodne pesmi. Neumornemu Kapperju se pridružita slavna moža Anastazi Grün in Vogel; uni je izdal zbirko slovenskih, ta serbskih narodnih pesem v nemško prestavljenih. V Berlinu — čujemo — dopadejo posebno ruske pesmi, predstavljajo se poljske in česke v nemško; dogodivščino slovanskih jezikov in slovstva in kratki popis pesništva slovanskega angličanke Talvy je dr. Brühl ponemčil in v Lipsii v tisk dal.

To delo, katero Šafařik močno hvali, je vredno, da nekoliko več o njem omenimo. Celo delo obseže 4 oddelke. V prvem govori Talvy o zgodovini staroali cerkvenoslavenskega jezika, v drugem o vshodnih, v tretjem o zapadnih Slavenih, v četrtem delu pa omeni v kratkem narodno pesništvo. Skoz in skoz kaže delo dobro znanje slavenskih razmer in slovstva. Kako in kaj je bil slovanski narod v starodavnih časih, o tem ne govori, ker se nič gotovega ne vé. Začnó pri Cirilu in Metudu, od kterega časa ne zakriva temà dogodivščine slovanske več.

S posebnim veseljem govori o zgodovini ruskega jezika in slovstva, o Lomonosovu in Puškinu; političnega vseslavizma ne opravičuje, slovstvene vzajemnosti in edinega slovanskega književnega jezika pa ne more ovreči. O serbsko-ilirskem rodu malo, pa pravično govori. Pravično sodi učenega Vuka, Dositeja Obradovića in vladika črnogorskega; tudi na Dubrovniško dobo, akoravno memogredé pokaže. „Pravi zaklad“ — pravi — „so narodne in junaške pesmi, kakoršnih drugi narodi, kakor Nemci, Španjoli in Francozi nimajo“. Českega naroda se posebno marljivo spomne in ne prezre političnih in vérskih gibanj. Začne pri Husu, omeni tridesetletne vojske, pa tudi sedanjosti ne pozabi. Šafařika in Palackega postavi na čelo pomlajenega českega slovstva. Poljsko slovstvo in lužiške Serbe omeni bolj obširno.

Nar bolj zanimiv je četrty del, ko govori o pesništvu Serbov; če tudi nimajo slovstva, kakoršnega šega tirja, ker nimajo dobrih knjižoteržnic, imamo vendar junaške pesmi, ki so neprecenljivi zaklad, kakoršnega nima nobeni drugi narod. Prav ima Talvy, ko pravi: „Le med slovanskimi narodi najdeš še živo cvetico v popolni naravni kreposti; pa tudi med temi raste le med Serbi in Dalmatinci v popolni krasoti in milobi. Ti zaklad je bil več stoletij za učeni svet pokopan“.

Poslednjič napelje pisateljka več slovanskih pesem za pokušnjo, kar ceno knjige še posebno poviša.

Novičar iz slovanskih krajev.

Iz Černogore. Nar novejše novice, ki jih je Lloydov parobrod iz Černogore prinesel so: Turško terdnjavo Spus je 1500 Černogorcov dvakrat napadlo, al čeravno se je niso mogli polastiti, vendar še niso obupali jo premagati; terdnjavo Zabljak branijo Černogorci tako junaško, da so Čaja Beya, ki jih je s silno armado napadel, tako natolkli, da je veliko Turkov mertvih ostalo; dve Turški zasediši blizo terdnjave so s topovi popolnoma pokončali in obsedo v beg zadervili. — Po „Serb. dn.“ so Černogorci vsi vneti za svojega mladega kneza; njegov iskreni, krepki duh je nadušil mlade in stare. On si pa tudi vé ljubezen svojega naroda po mnozih potih nakloniti. Tako se pripoveduje, da je nek vse premoženje, ki ga je rajni vladika svoji rodovini namenil, za premoženje deželno določil, ki se ima za občni prid oberniti; tudi tistih 20.000 zlatov, ki jih je rajni stric prav njemu zapustil, je za potrebe dežele podaril, kteri je pripravljen, kakor pravi, do zadnje kaplje kervi vse posvetiti. Od kar so Černogorci čuli, da se Omer-Paša njih deželi z vojsko bliža, se je plamen serditosti v junaškem narodu še bolj unel. — Unidan je poslal knez Danilo deputacio v Beligrad k Serbskemu knezu, pa ne, kakor se je govorilo, da bi ondi snubila za-nj, ampak le da pozdravi kneza v imenu svojega sedaj samostojnega gospoda.

Iz Novega Sada na Ogerskem piše „Srbski Dnevnik“: 7. t. m. so pri nas sopet 2 hiši in ena pristava pogorele. Al to ni nič posebnega, — znamenito je le